

Nr 447

Av herr **Wachtmeister m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts framställning om anslag till bidrag till vissa byggnadsarbeten inom det allmänna skolväsendet.*

Under senare år har inte minst från vårt håll kritik riktats mot det alltför kostnadskrävande sätt, på vilket offentliga byggnader av olika slag uppföras. Byggnadsarbeten inom det allmänna skolväsendet ha därvid särskilt uppmärksamrats. Att kritiken varit berättigad framgår av ett av statens byggnadsbesparingsutredning avgivet betänkande (SOU 1956: 39). Utredningen framhåller bl. a.:

Erfarenheterna från de stickprovsundersökningar som inom utredningen genomförts och som omfattat praktiskt taget alla offentliga byggnader, sammanlagt närmare 300, som färdigställda under de senaste fem åren i tre representativa län i landet, har givit vid handen att i dominerande utsträckning byggnaderna utformats och utförts på ett sätt som inneburit att betydande kostnader nedlagts, vilka ej medfört någon reell ökning av byggnadens kvalitet eller byggnadstekniska standard och ej heller inneburit några fördelar för verksamheten i byggnaden. Ej sällan har ett nytt material eller en ny utformning valts, som ej varit ur funktionell synpunkt bättre, stundom sämre, men ändå dyrbarare än vad som eljest tillämpats. En stark inriktning på manifestation — såväl från byggherrens som projektörens sida — strävan till modernitet och teknisk fulländning för dess egen skull, följsamhet inför moderiktningar i fråga om byggnadsutformningen, stark påverkan av reklam från materialproducenter o. s. v. synes ofta i långt högre grad ha varit vägledande än tekniskt-ekonomiska överväganden och strävan till rationalitet.

I fråga om framför allt de kommunala byggena har ett ekonomiskt byggnadssätt snarast varit undantag än regel. Utredningen anser, att utan försämring av den reella standarden skulle besparingar »ej under ett tiotal procent av kostnaderna och i enstaka fall väsentligt högre varit möjliga».

De verkliga byggnadskostnaderna per klassrum ha från år 1944 till år 1954 beträffande skolbyggnader mer än fyrdubblats, medan byggnadskostnadsstegringen under samma tid föga överstigit 50 %.

Den företagna utredningen visar också, att det i fråga om skolbyggnader finns ett särskilt starkt behov av restriktivitet vid fastställande av det bidragsunderlag å vilket statsbidraget utgår. Enligt vår mening bör detta underlag, så länge nuvarande statsbidragsregler gälla, sättas icke oväsentligt lägre än enligt praxis. I viss mån vägledande böra härvid vara de normer som föreslagits av såväl allmänna statsbidragsutredningen som de sakkunniga för översyn av vissa statsbidrag på skolväsendets område. Bidragsunderlaget bör i varje fall ej sättas högre än 1000 kronor per kvm »nyttig

klassrumsyta» beräknad enligt dessa kommittéers normer. Vi förutsätta att Kungl. Maj:t utfärdar erforderliga direktiv i denna riktning till de myndigheter som förbereda frågornas avgörande.

I detta sammanhang vilja vi erinra om den maximering av belåningsvärdet som fastställts för den statliga bostadslånegivningen och som synes ha gett gott resultat.

Tillämpar man en sådan restriktiv ordning som vi förordat vid bidragsunderlagets fastställande, bör en sänkning kunna ske på anslaget Bidrag till vissa byggnadsarbeten inom det allmänna skolväsendet, utan att man för den skull får ett mindre antal skolor byggda. Vi uppskatta denna besparing till ca tre miljoner kronor för budgetåret 1957/58.

Under åberopande av vad som anförts hemställes,

att riksdagen vid behandlingen av punkt 230 under åttonde huvudtiteln måtte

1) i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att Kungl. Maj:t måtte, vid fastställande av bidragsunderlag i enlighet med 1945 års kungörelse angående statsbidrag till byggnadsarbeten för folkskoleväsendet och 1956 års kungörelse angående statsbidrag till byggnadsarbeten vid vissa högre skolor, iakttaga sträng återhållsamhet;

2) till Bidrag till vissa byggnadsarbeten inom det allmänna skolväsendet för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 62 800 000 kronor.

Stockholm den 26 januari 1957

Hans Wachtmeister

Elsa Ewerlöf

Karin Wetterström

Tage Magnusson

David Svenungsson
